

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Ureditev samostojnosti banovine Slovenije. Kakor znano, urejujejo od sklenitve sporazuma hrvatsko banovino, katero je šele treba ustvariti na zunaj ter znotraj. Istih pravic kakor Hrvati bomo postali deležni tudi Slovenci, ki že imamo svojo lastno banovino. Ministrski predsednik Dragiša Cvetković je določil 14. septembra komisijo, katera bo pripravila vse zakonske predloge za prenos kompetenc v smislu določil uredbe o razširitvi predpisov za hrvatsko banovino na druge banovine, med temi tudi na našo slovensko. V komisiji so: minister brez listnice Mihajlo Konstantinovič, gradbeni minister dr. Miha Krek in naš podban dr. Stanko Majcen.

Ustanovitev začasnega namestništva senata in narodne skupščine. S sklenitvijo sporazuma s Hrvati in z imenovanjem nove vlade sta prenehala senat ter skupščina. Ministrski svet pripravlja uredbo, po kateri bosta ustvarjeni začasni namestništvi senata in skupščine. Ti dve ustanovi bosta izdajali potrebne uredbe ter zakone, katere bo naknadno odobrilo novo narodno predstavništvo.

V DRUGIH DRŽAVAH

Francija se je okrepila z vojno vlado. Na Francoskem je bila osnovana tako zvana vojna vlada brez socialistov, ki je močno utrdila ugled ter moč ministrskega predsednika Daladiera ter obenem dala Franciji na znotraj krepkejši značaj. V novi vladi je Daladier predsednik vlade, zunanji minister in minister za državno obrambo. Dosedanji zunanji minister Bonnet je prevzel pravosodje. Iz vlade sta izpadla od prejšnjih ministrov prosvetni minister in minister za trgovsko mornarico. Ta dva sta odšla na fronto in sta bila nadomeščena v vladi z novima osebnostima.

Začasna češka vlada na vidiku. Zapadne demokratične države niso priznale nemškega pokroviteljstva nad Češko in Moravsko. Čehi hočejo v sedanji evropski vojni izvesti mobilizacijo Čehov, kateri se nahajajo izven domovine. Za organizacijo čeških armad iz prostovoljcev je potrebna začasna češka vlada, kateri bo s pristankom Francije ter Anglije načeloval bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš. V javnosti se širi vest, da se je prijavilo za legijo 22.000 Čehov, od katerih je 11.000 vojaško izvežbanih. Prva češka armada ali legija bi štela 50 tisoč mož. Drugo legijo bodo sestavili češki prostovoljci iz Združenih ameriških držav. Novi češki legiji se bosta stavili na razpolago francoski in angleški vladi.

Sklicanje ameriškega kongresa. Predsednik Združenih ameriških držav Roosevelt je dosegel sklicanje kongresa (parlament) za 21. september. Na tem zasedanju bi naj prišlo do omilitve zakona o ameriški strogi nepristranosti v toliko, da bi lahko Zedinjene države zalagale z vojnimi potrebščinami Anglijo ter Francijo. Predsednik Roosevelt pričakuje hudo borbo zlasti v senatu, ker bodo skušali nekateri predsednikovi politiki nasprotni senatorji

razpravo zavlačevati. Vendar pa pravijo poznavalci razmer, da bo tokrat Roosevelt uspel, ker je vsa ameriška javnost v tem pogledu na njegovi strani. Kakor znano, je hotel predsednik Roosevelt spremembo zakona o nevtralnosti doseči že pred dvema mesecema, kar mu pa takrat ni uspelo. Tisti čas nihče ni verjel Rooseveltovi napovedi, da bo na jesen Evropa v boju, zato so spremembo kot nepotrebno zavrgli. Danes pa se je Rooseveltova napoved uresničila in je tudi javno mnenje drugačnega mišljenja kot je bila pred dvema mesecema.

Sovražnosti med Rusijo in Japonsko ustavljene na mongolski meji. Nemški poročevalski urad poroča iz Moskve, da je bil sklenjen med Rusijo in Japonsko dogovor, po katerem se takoj ustavijo sovražnosti med obema državama ob mongolski meji. Ta sporazum je bil podpisan v Moskvi 16. septembra od japonskega moskovskega poslanika Toga in ruskega komisarja za zunanje zadeve Molotova. Pogodba določa, da 16. septembra prenehajo vse sovražnosti med sovjetsko-mongolskimi četami in japonsko-mandžurskimi oddelki. Posebna mešana komisija, sestavljena iz sovjetskih, mongolskih, japonskih in mandžurskih strokovnjakov, bo določila meje med Zunanjo Mongolijo in japonsko Mandžurijo.

Po krščanskem svetu

ČENSTOHOVSKA MARJA — KRALJICA POLJSKE

Poljaki so strogo katoliški narod, ki se je v vseh velikih stiskah in potrebah zatekal z največjim zaupanjem k Materi božji v Čenstohovi. Blizu 100.000 prebivalcev broječe čenstohovsko mesto leži na majhnem griču, na katerem je pozidan mogočen samostan pavlincev, naslednikov svetega Pavla Pušcavnika. V samostanu je v majhni kapelici, ob kateri je bila sezidana

velika bazilika, shranjena črna podoba Marije, katera je znana vsemu svetu pod imenom »Kraljica Poljske«. Pavlinski samostan na Jasni gori je bil ustanovljen leta 1382 in dograjen pod poljskim kraljem Vladislavom Jagielonskim (1393 do 1414). Najstarejši del zgradb na Jasni gori je kapelica, v kateri je omenjena čudodelna podoba Marije.

Češčenje čenstohovske Matere je začelo v 15. stoletju in je doseglo svoj višek leta

V mrežah greha

37

Štefan se je nekoliko zbral. Trpko se je nasmehnil in odvrnil:

»Kaj naj povem? Morda tole: Zelo ljubeznivi ste bili, da ste umorili Kazimira in potem vse name zvrnili. Zelo sem vesel, da ste me obiskali. Veliko uslugo ste mi storili, ko ste me iztrgali iz sveta in spravili v to hišo, mojo mater pa ubili. Zelo sem vam hvaležen in srečen sem, da vas vidim. Ali to hočete od mene slišati?«

»Lahko bi si bila mislila, da bo tako,« je odvrnila Nina zlovoljno. »Prišla sem, da bi vas nekoliko potolažila, vi pa tako postopate z menoj. Premagala sem svoj ponos...«

»Ponos!« jo je jezno prekinil Štefan. »Kak ponos?«

Potem se je pomiril in vprašal:

»Nina, zakaj ste prav za prav prišli?«

»Ker se mi smilite!« je odvrnila Nina. Pri tem je povsila oči, kakor da bi se bala, da bo Štefan laž čital v njenih očeh.

»Če me v resnici pomilujete, mi lahko pomagate. Dve osebi sta, ki me moreta rešiti, ena ste vi.«

»Saj sem ravno zato prišla!« je rekla in še vedno povešala oči. »Glejte, mati mi je umrla, tako se mi ni treba ozirati na njo. Pač pa moram misliti na svojo čast in bodočnost... Vzemiva, da bi priznala, da sem jaz umorila Kazimira, četudi ga nisem, in da vi niste krivi, kaj bi se potem zgodilo?«

»Izpustili bi me.«
»Recimo, da bi vas izpustili, kaj bi potem storili? Ali bi me vzeli za ženo?«

Štefan je ostrmel.

»Zakaj bi vas moral vzeti za ženo?«

»Prvič, ker ste mi to svojčas obljubili in drugič, da bi mi vrnilo dobro ime... Kaj rečete k temu?«

»Iz tega ne bo nič. Po vsem tem, kar se je zgodilo, nikdar ne bi bila srečna.«

»Kaj ne, da me več ne ljubite in je to pravi vzrok?«

»Ali se temu čudite?«

»Ali koga drugega ljubite? Takoj sem mislila. Najbrž tisto punčaro iz zavoda.«

»Da, ona je zelo dobra. Spoštujem jo in bi rad umrl za njo, če bi bilo treba. Toda o zakonu med nama ni govora. Dosmrtni jetnik sploh ne sme misliti na zakon.«

»Potem takem vam ni žal, če boste do smrti ostali tukaj?«

»To je od vas odvisno. Vaša dolžnost je, da mi vrnete prostost in sicer brezpogojno. To ste dolžni storiti že zaradi vesti.«

»Ne govorite mi o vesti!« ga je zavrnila Nina. »Vem, kaj hočem in če nočete pristati na ženitev z menoj, ne bom tako bedasta, da bi vas za drugo žensko rešila.«

»Potem naj ostane vse, kakor je!« je vzdihnil Štefan.

(Dalje sledi)

Obzirno sodišče

Neka gospodična Etel Cardy v Londonu je izgubila pravdo in je bila obsojena v plačilo stroškov — velikansko vsoto 409 funtov. A sodišče ji je dovolilo, da sme plačevati v obrokih, in sicer po 1 šiling na mesec. Gospodična Cardy ima nekaj desetletij časa plačevati sodišču svoj dolg! »Ko boste potem vse odplačali, me seveda ne bo več na svetu,« je dejal dobri sodnik.

*

Zadnji Maksimilijanov vojak

Iz mesta Mehike poročajo, da je tam v starosti 102 let umrl francoski vojak Rougiz. Bil je zadnji živi član francoske ekspedicijske vojske, ki je spremljala cesarja Maksimilijana v Mehiko in ki so jo pri Kveretaru porazili.